

‘Nederland is allang niet meer

We lopen achter qua duurzaamheid en halen de klimaatdoelen niet

Pieter Levenbach.

Tekst: Thomas van Belzen
Foto's: Roel Dijkstra en Roger Dohmen

Gesjoemel met toch al weinigzeggende rekenmodellen, een epc die niets zegt over het daadwerkelijke energieverbruik van een woning, teveel aandacht voor installaties. Wie dacht dat iedereen warm loopt voor het Nederlandse duurzaamheidsbeleid, komt bedrogen uit.

Het is 1979 als Chris Zijdeveld op een internationaal congres in Atlanta kennismaakt met passief bouwen. Een wereld gaat voor hem open. Zijdeveld verwacht er op te steken hoe je een dak kunt bedekken met zonnecollectoren. Niets van dat. De toenmalige wethouder van Schiedam leert dat het energiezuinig maken van een woning of gebouw ten principale begint bij het ontwerp. Doe je dat goed, dan zijn zonnecellen overbodig. De ingenieur van PvdA-huize past zijn kennis toe in de stad waar hij tot 1994 wethouder is. Eigenlijk maakte hij in de tijd dat Nederland “nog voorop liep met energiebesparing” maar één fout, blikt hij nu terug. “Voor een project gebruikten we geen subsidie. Terwijl de resultaten er niet om logen, kregen we daardoor nauwelijks publiciteit. Waarom we geen subsidie wilden? Omdat je voor die paar luizige guldens bergen aan administratie op je hals haalde.”

“Wat in Nederland goed is voor energielabel A, is in Duitsland goed voor label C”

Het links laten liggen van overheidssteun destijds is karakteristiek voor de wijze waarop Chris Zijdeveld nog altijd in het leven staat. De voorzitter van de stichting Passief bouwen gaat zijn eigen weg. Tegen de stroom in. Spijtig constateert hij dat Nederland allang niet meer toonaangevend is op het gebied van duurzaam bouwen. In de jaren negentig gaf hij nog lezingen in Duitsland. Na 1995 hield dat op. De rollen zijn omgedraaid. “Wat in Nederland goed is voor energielabel A, is in Duitsland goed voor label C.” Zijdeveld weet dat hij zich hier niet populair maakt met dit soort uitspraken. Toch zien de meeste Nederlandse partijen hem nog steeds als autoriteit op het gebied van duurzaam bouwen, zegt hij zelf.

Niet objectief

Hoe kritisch Zijdeveld ook is over de Nederlandse duurzaamheidsdroom, hij blijft er nuchter onder. In complottheorieën gelooft hij niet. “Het probleem is dat niemand de regie neemt. Het overzicht bewaart.” Wat gaat er mis volgens Zijdeveld? Eigenlijk alles. “De epc is niet objectief. De norm is grotendeels samengesteld door de handigste lobbysen, zoals de leveranciers van ventilatieroosters. Tot een aantal jaren terug hadden zij de hele huizenmarkt in handen. Totdat leveranciers van concurrerende systemen nastreefden dat in 30 procent van de nieuwbouwwoningen balansventilatie moest komen. In de jaren dat er nog jaarlijks 100.000 huizen werden gebouwd, was dat geen probleem. Maar toen de bouwproductie terugviel naar 60.000 en de roosterafzet nog verder zakte wel. Dan ben je als branche tot alles in staat.” Ook systematisch gaat er volgens hem iets fout. “In de norm gooien we alles op een hoop: het gebouw en de installaties. Maar een gebouw gaat misschien wel een eeuw mee, terwijl installaties al na een jaar of tien aan vervanging toe zijn. Het gebouw zou dus veel meer aandacht moeten krijgen. Nu kun je voor een huis van kippengaas dat is aangesloten op stadsverwarming bij wijze van spreken al aan de norm voldoen.” Zijdeveld lacht als hij het zegt, maar om te